

Nodokļu pārbaudes veidi

Publicēts: 29.09.2022.

Atjaunināts: 04.07.2023.

Pārbaudi veic nodokļu maksātājiem ar visaugstāko nodokļu nepilnīgas aprēķināšanas un maksāšanas risku. Veicamo pārbaudes veidu VID amatpersonas nosaka atbilstoši identificētajiem riskiem un nodokļu maksātāju raksturojošai informācijai.

Pārbaudi VID amatpersonas uzsāk gan nodokļu maksātāju iepriekš informējot, gan neinformējot.

Pārbaudes laikā, ierodoties nodokļu maksātājam piederošās vai tā lietošanā esošās teritorijās vai telpās, kurās tiek veikta saimnieciskā darbība vai kuras ir saistītas ar ieņēmumu gūšanu citai juridiskajai vai fiziskajai personai, VID amatpersonas uzrāda dienesta apliecību un augstāka ierēdņa pilnvarojumu.

VID saziņa ar nodokļu maksātāju par pārbaudi (papildu dokumentu un paskaidrojumu pieprasīšana, informēšana par konstatētiem pārkāpumiem un nodokļu kontroles rezultātiem) notiek Elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

Pārbaudes laikā, līdz nodokļu kontroles rēķina izdošanai vai lēmuma par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem pieņemšanai, nodokļu maksātājs var vienoties ar VID par administratīvi tiesisko attiecību noregulēšanu.

Saite uz sadaļu "[Vienošanās līgums soda maksājumu samazināšanai](#)"

Ja pārbaudē konstatē, ka nodokļu maksātājs pieļāvis maznozīmīgu pārkāpumu, VID, ievērojot principu "Konsultē vispirms", lūdz to novērst un turpmākajā darbībā nepieļaut. Šādos gadījumos administratīvā pārkāpuma procesu neuzsāk. Ja pārbaudē konstatē administratīvo pārkāpumu, tai skaitā nodokļu nepilnīgu aprēķināšanu un nomaksu budžetā, VID amatpersona pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu. Nodokļu maksātājam ir tiesības pārkāpumu novērst un iesniegt nodokļu deklarācijas labojumu vai precizējumu. [Vadlīnijas par administratīvo sodu sankciju piemērošanas principiem Valsts ieņēmumu dienesta kompetencē esošo administratīvo pārkāpumu lietās.](#)

Ja pārbaudē konstatē normatīvo aktu pārkāpumus, kas minēti likuma "[Par nodokļiem un nodevām](#)" 34.¹ pantā, VID ir tiesības apturēt nodokļu maksātāja saimniecisko darbību. [Informācija par saimnieciskās darbības apturēšanu.](#)

Nodokļu pārbaudes veidi

VID var veikt vienu no diviem nodokļu administrācijas pārbaudes veidiem – nodokļu kontroli vai nodokļu auditu, vai arī veikt nodokļu aprēķinu pēc kriminālprocesa virzītāja pieprasījuma.

Nodokļu kontrole

Nodokļu kontrole ir nodokļu administrācijas pārbaude, kuras laikā nodokļu administrācija izvērtē un pārbauda iesniegtajās (iesniedzamajās) nodokļu deklarācijās, informatīvajās deklarācijās un muitas deklarācijās norādītās (norādāmās) informācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, nodokļu administrācijas rīcībā esošajai informācijai un faktiskajam stāvoklim, veic atsevišķu nodokļu maksātāja grāmatvedības dokumentu un nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības veikšanas vietas pārbaudi, kā arī citas darbības, kuru rezultātā kontrolē atsevišķu nodokļu (nodevu) vai muitas normatīvo aktu ievērošanu.

Nodokļu kontroli veic triju gadu laikā no normatīvajos aktos noteiktā maksāšanas termiņa, bet pārbaudot transfertcenas atbilstību tirgus cenai (vērtībai) vai hibrīdneatbilstības, piecu gadu laikā pēc normatīvajos aktos noteiktā maksāšanas termiņa.

Nodokļu kontroli uzsāk:

nosūtot paziņojumu, ar kuru nodokļu maksātāju informē par nodokļu administrācijas konstatētajām neatbilstībām, aicinot nodokļu maksātāju 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas novērst nodokļu administrācijas konstatētās neatbilstības vai iesniegt pamatotu to izskaidrojumu vai papildu informāciju

bez paziņojuma, ja administratīvais pārkāpums vai citas kompetentās iestādes sniegtā informācija par konstatēto pārkāpumu ietekmē nodokļu (nodevu) apmēru

Vienlaikus ar nodokļu kontroles uzsākšanu VID vērtē nepieciešamību piemērot nodrošinājuma līdzekļus

Nodokļu kontroli pabeidz:

2 mēnešu laikā no uzsākšanas, ja nepieciešams termiņu var pagarināt uz laiku līdz 4 mēnešiem, ja nodokļu kontrole uzsākta ar paziņojumu

1 mēneša laikā, ja nodokļu kontrole uzsākta bez paziņojuma

Nodokļu kontroli izbeidz:

pieņemot lēmumu par nodokļu kontroles izbeigšanu, ja pārbaudes rezultātā netiek noteikti papildu nodokļu (nodevu) maksājumi budžetā

ar vienošanās līguma noslēgšanas dienu, ja nodokļu maksātājs ar VID ir noslēdzis vienošanās līgumu

izdodot nodokļu kontroles rēķinu, ja nodokļu maksātājs nav novērsis nodokļu administrācijas konstatētās neatbilstības vai nav iesniedzis pamatotu to izskaidrojumu, vai nav noslēdzis vienošanās līgumu

pieņemot lēmumu par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu

Nodokļu kontroles rēķins:

Nodokļu kontroles rezultātā pieņemtais lēmums par budžetā maksājamo nodokli (nodevu), nokavējuma naudu vai soda naudu. Izdodot nodokļu kontroles rēķinu, VID aprēķina budžetā maksājamo vai no budžeta atmaksājamo nodokļa (nodevas) summu vai nosaka par labu budžetam piedzenamo nodokļa (nodevas) summu, kā arī aprēķina nokavējuma naudu par periodu no konkrētā nodokļa (nodevas) maksāšanas termiņa iestāšanās vai pārkāpuma izdarīšanas dienas, ja maksāšanas termiņu nav iespējams noteikt, līdz nodokļu kontroles uzsākšanas dienai, vai precizē ar nodokļiem (nodevām) apliekamo objektu un uzliek soda naudu saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta 5.³ daļu.

Nodokļu revīzija (audits) ir nodokļu administrācijas pārbaude, kad tiek kontrolēta viena vai vairāku nodokļu, nodokļu deklarācijas posteņu vai nodevu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas, maksāšanas un ieskaitīšanas budžetā pareizība un atbilstība normatīvajiem aktiem noteiktajā taksācijas periodā. Nodokļu auditā pārbauda arī piemērojamos Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām noteikto maksājumu aprēķināšanas, maksāšanas un ieskaitīšanas budžetā pareizību.

Līdz nodokļu audita uzsākšanas dienai nodokļu maksātājam ir tiesības precizēt nodokļu deklarācijas par pārbaudāmo periodu.

Ja nodokļu deklarāciju precizējumi veikti:

pirms lēmuma par nodokļu audita veikšanu saņemšanas, nodokļu maksātājs maksā samazināto nodokļa summu un nokavējuma naudu vispārējā kārtībā;

pēc lēmuma par nodokļu audita veikšanu saņemšanas līdz audita uzsākšanas dienai, nodokļu maksātājs maksā samazināto nodokļa summu, nokavējuma naudu vispārējā kārtībā un soda naudu 5 procentu apmērā no samazinātās nodokļa summas.

Ja nodokļu maksātājs līdz nodokļu audita uzsākšanas dienai precizē iesniegtās nodokļu deklarācijas vai iesniedz iesniegumu ar lūgumu labot muitas deklarācijas, novēršot konstatēto nodokļu nenomaksas risku, nodokļu auditu neuzsāk un uzsākto administratīvo lietu izbeidz.

Nodokļu maksātājam, kas precizē nodokļu deklarācijās pirms lēmuma par nodokļu audita veikšanu saņemšanas, ir tiesības iesniegt motivētu iesniegumu sadalīt termiņos uz laiku līdz vienam gadam, skaitot no precizētās deklarācijas iesniegšanas dienas, to nodokļu maksājumu samaksu, kura izveidojusies deklarācijas precizēšanas rezultātā. Iesniegumu nodokļu maksātājs iesniedz kopā ar precizēto deklarāciju vai kopā ar iesniegumu, kurā lūdz labot muitas deklarāciju.

Nodokļu auditu pabeidz, pieņemot lēmumu par nodokļu audita rezultātiem, 90 dienu laikā no nodokļu audita uzsākšanas dienas, izņemot gadījumus, kad VID ģenerāldirektors pagarinājis lēmuma pieņemšanas termiņu atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta 3.¹ daļai.

NODERĪGI

 [Papildus informācija par nodokļu audita veikšanu](#)

 [Informācija par nodokļu auditā biežāk konstatētajiem pārkāpumiem](#)

 [Fiziskās personas gūto ienākumu pārbaude \(saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.pantu\)](#)

 [Nodokļu kopīgas starpvalstu pārbaudes;](#)

VID pēc kriminālprocesa virzītāja pieprasījuma, pamatojoties uz kriminālprocesa virzītāja iesniegtajiem dokumentiem un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, veic nodokļu aprēķinu un sniedz atzinumu kriminālprocesa virzītājam par budžetam nodarīto zaudējumu. Sagatavotais atzinums nav administratīvais akts un tas nav apstrīdams un pārsūdzams.

Kā VID iegūst informāciju pirms pārbaudēm

Informācijas iegūšanai VID amatpersonām ir tiesības pieprasīt uzrādīt dokumentu oriģinālus un saņemt no komersantiem, iestādēm, organizācijām, pašvaldībām, finanšu iestādēm un kredītiestādēm dokumentu atvasinājumus, kā arī pieprasīt un saņemt attiecīgus paskaidrojumus.

Apmeklējums:

Nodokļu maksātāja apmeklēšana, lai veiktu juridiskās (deklarētās) adreses, struktūrvienības, kā arī citu ar saimniecisko darbību saistīto objektu apskati un pārbaudītu nodokļu maksātāja uzrādītās informācijas atbilstību faktiskajam stāvoklim, kā arī konstatētu esošos materiāltehniskos resursus un cilvēkresursu, nolasītu nodokļu maksātāja elektroniskā veidā apstrādāto vai glabāto ar saimniecisko darbību saistīto informāciju vai, ja nepieciešams, noskaidrotu citus jautājumus.

Apmeklējuma laikā VID var arī:

- izņemt preču paraugus ekspertīzes veikšanai
- veikt kontrolpirkumu
- pārbaudīt akcīzes preču aprites normatīvo aktu prasību ievērošanu
- veikt novērošanu

Novērošana:

Nodokļu administrēšanas darbība nodokļu maksātāja juridiskajā adresē vai saimnieciskās darbības veikšanas vietā, fiksējot visas ar saimnieciskās darbības veikšanu saistītās darbības noteiktā laikposmā vai atsevišķas saimnieciskās darbības norisi.

Ja novērošanā iegūtā informācija par nodokļu maksātāja faktiskajiem darbības apjomiem, ņemot vērā arī tā darbības specifiku un periodiskumu, būtiski atšķiras no nodokļu maksātāja deklarētās, šo informāciju nodokļu administrācija izmanto maksājamo nodokļu precizēšanai nodokļu kontroles vai nodokļu audita laikā.

Virtuāls apmeklējums:

Attālināta pieslēgšanās nodokļu maksātāja elektroniskā veidā glabātiem datiem.

<https://www.vid.gov.lv/lv/nodoklu-parbaudes-veidi>